

Jonan Fernandez

«Espektatiba faltsuek desorientatuak bizi gara»

Tolosa, 1962. Elkarri-ko koordinatzailea izan zen hamalau urtez. Baketik zentroko zuzendaria da 2006ko urriaren 14tik. Pertsona izaten hezi (8 ikaskuntza) liburuaren egilea da. Liburuaren arrastoan iritsi gara Arantzazuraino.

MIKEL ASURMENDI

Argazkiak: Dani Blanco

“Egunero berregiten den filma dugu bizitza” esaldia azpimarratu dugu zure liburuan, besteak beste.

Baketik-en ari garenok, pertsona bere baitatik aldendu daitekeela diogu, bere baitatik urrundu eta bere burua analizatu dezakeela. Hau da, pertsonak bere izaera esperimentatzen ahal du eta bizitza film

bat bailitzan ikus. Nik goiz honetan egin dudana ikus eta aztertu dezaket, ongi edo gaizki egin dudana, eta ea hobetu dezakedan, alegia. Gaitasun hori gizakion izari eta ezaugarria da. Areago, gaitasun horrek aukera ematen digu bizitzaren gidoilari ere izateko. Bizitzaren hurrengo kapitulua berbideratu

dezakegu. Neurri batean gure bizitzaren zuzendari izan gaitezke.

Pertsona izaten hezi baino lehenago bi liburu idatzi zenituen. Zer dira liburuok Baketik-en ibilbidean?

Lehenak (*Ser humano en los conflictos*) gatazkei etikoki aurre egiteko modua aztertzen du. Gatazken era-

Bere burua berak egindakoa

Juan Garmendia Larrañaga tolosarrak ARGIAN esana: "Asko balio du, meritu handiko gizona, bere burua berak egindakoa, Jonan Fernandez Erdozia da hori".

Eskertzen dizkiot hitz horiek Juanitori; bihotza ukitu dit. Ez naiz meritu handiko pertsona, baina polita da esan duena. Txikitatik ezagutzen dut. Nire aitona-amonak, erdoziatarak, Etxarri Aranatzetik etorri ziren Tolosara; Juanitoren familiaren etxeko ganbaran bizi izan ziren alokairuan. Gure familiaren jatorria oso umila da.

Bere burua berak egindakoa...

Ez dut unibertsitateko ikasketarik. Bizitzak eta neure intuizioak bultzatu ninduen beste bideetan erantzunen bila joatera. Hamasei urterekin

atera nintzen mundura, motxila harturik. Autodidakta naiz, neronek osatu dut nire burua.

Baketik zentroan gaude. Galdetu al diozu zure buruari nola iritsi zaren Arantzazuraino?

Bai, hainbat aldiz, eta segitzen diot galdetzen. Lau urte daramatzat hemen. Duela bost urte ez zitzaidan burutik pasatzen inolaz ere, egun proiektu honetan izango nintzela. Halere, bizitzan ibilitako bide guztia leku honetara iristeko ikaskuntza izan dela sentsazioa dut.

Espiritualtasuna bizi duzun seinale.

Bai. Nire burua espiritualtasunera zabaltzea faktore funtsezkoa izan da.

"Espiritualtasuna gizakion berezko izaria eta ezaugarria da. Besterik da fede erlijiosoa, espiritualtasunean bermatuta, harago doana".

Baketik-en bizitzarako funtsezkoa argitzeko giza esperientziaren ikaskuntzetan oinarritzen gara. Ikaskuntza horiek zortzi esperientzia dira –lau, hiru eta atal batean antolatuta–. Esperientziok halere, prozesua lantzen hasi orduko pertsonon baitan daude. Alegia, ez da deus berririk ikasi behar, pertsona bakoitzarengan dagoen esperientzia argitu behar dugu. Hori da gakoa.

Esan nahi baita...

Gizakiok, izan euskaldun, txinatar edo austriar, guztiok esperientzia mugatua daukagula. Pertsona mugatuak gara, esker onaren muga daramagu, kontzientziari entzuteko edo giza duintasunaren esanahiaren mugarekin bizi gara. Esperientzia horiek guztiak gure baitan daukagu, heziketarako ahalmen handiak dira eta horiek argitu behar ditugu te bizitzaren oinarria.

Espiritualtasunak lekua dauka liburuan. Espiritualtasunak ez du nahitaez erlijioetasuna esan nahi, halere.

Baketik: Baketik-en dugun helburuetako bat ulergarriak izatea da. Arantzazun gaude, erlijioaren nortasun gunea, baina gure nortasunaren ezaugarria sinestunei nola sinesgabezi begira aritzea da. Bigarrenik: nahasmendu larria dago erlijioaren eta espiritualtasunaren artean, eta ondorioz, gizartearen parte oso inportante batek espiritualtasuna alboratu du, uste du espiritualtasunak ez duela ezer ikustekorik bizitzarekin. Guk, aldiz, espiritualtasuna gizakion berezko izaria eta ezaugarria dela diogu. Besterik da fede erlijiosoa, espiritualtasunean bermatuta, harago doana. Gizakiak izari espirituala gutxietsi du eta hori dramatiko da. Alabaina, izari espirituala

"Nahasmendu larria dago erlijioaren eta espiritualtasunaren artean"

bakitasunetan ezarri den logikarekin kontrastatzen du, ez du bat egiten gatazkei aurre egiteko erabili ohi den metodologiarekin. Gure ustez, ez dago gatazka ongi konpontzerik, pertsona norberak ez badu bere buruarekin daukan gatazkaren egiazkotasuna planteatzen. Hau da, besteekiko daukan gatazka bere buruarekiko daukan gatazka ere badela onartu behar du. Arazoak argipen etiko bat eskatzen du: "Zertan ez dut nik egia osoa edota zertan du besteak arrazoiz?".

Nondik hasten da elkarbizitzaren arazoak konpontzen, ordea?

Galdera horretatik sortu zen *Vivir y convivir mejor* liburua. Oinarritzko lau ikaskuntza eskaintzen dituen. Horiei beste lau gehitu dizkiegu *Pertsona izaten bez* liburuan. Zortzi ikaskuntzak, bizitzan hobeto kokatzeko eta bizikidetzan hobeto lantzeko zuzenduta daude.

Liburuan zazpi ikaskuntza lantzen dira funtsezko batera iristeko: maitasunaren ikaskuntzara.

berreskuratzeak lotura zuzena dauka pertsonok dauzkagun erronkekin. Liburuaren ikaskuntzak gizakion izari espiritualarekin lotuak daude, ez dute zertan erlijioarekin lotuak izan behar.

**"Maitasuna bizitzarako
inportanteena da
existentziaren
angustia gainditzen
laguntzen duelako"**

Erljioaren garaia iragan al da?

Ez dut uste. Krisi larrien garaia bizi dugu: hala ekonomikoa nola ingurumenarena, baita krisi existentziala, psikologikoa edota pertsonala ere. Ondorioz, gizarteak "bilaketa" lantzen du. Bilaketarako bide anitzak, daude eta horietako bat bide erlijiosoa da. Besterik da erlijioek gizartea bilatzen ari den beharrezanez argi eta garbi erantzuten ote dioten.

Nola bizi duzu zuk erlijioa?

Nik hamasei urterekin erabat moztu nuen mundu erlijioso eta kristauarekin, ergelkeria iruditzen zitzaidalako. Gure belaunaldiari erlijioa modu puerilean edo funsgabeaz azaldu ziguten. Oso zaila zen hari atxikia bizitzea. Gerora, pueriltasun horren orripena barnean geratzen zaizu. Ordea, baten batek erlijioa modu berrituan azaltzeko zortea baduzu, heldutasunez, bada erlijioa bestera ikusten duzu. Nik kristau fedea berriz ere jasotzeko zorte izan dut, berau heldutasunez jasotzeko pertsonekin topo egin dudalako. Horrek erlijioa beste modu batez bizitzen lagundu dit. Arantzazun eta Baketik-en ari-
tzeak laguntzen du horretan.

"Nire aiton-amonak, eskolara joan gabeak, haiek heziak izan ziren, giza-formazio sendoa zuten. Nola lortu ote zuten? Zer egingo zuten haiek gure artean?" idatzi du Xabier Etxaniz Erlek ARGIAN. Zer iradokitzen dizu?

Gure aitona-amonengandiko gaur egunera aldageta handiena giza ikaskuntza esentzialen

XIBEROA, LAPURDI ETA BAXENABARREKO BERTSULARI XAPELKETA FINALERDIAK 2010

WWW.XILABA.NET

LVHVSO
URRIAREN 16AN - 17:00ETAN
HARRI XURI ARETOAN

Ametz Arzallus
Odei Barroso
Xumai Murua
Eneritz Zabaleta
Gillen Hiribarren
Ekhi Eremundegi

Laguntzaileak:

argia

“Kontzientziari entzuteko edo giza duintasunaren esanahiaren mugarekin bizi gara”.

inguruan izan da. Gure munduan zenbatezinezko espektatibak daude bizitza, elkarbizitza eta zoriontasunari buruz. Espektatiba hauek erabat desorientatuta gauzkate. Espektatiba gezurrezko hauek ez ziren existitzen gure aitona-amonen garaian, bazeuden gauza hobeagoak eta txarragoak, baina onen artean ez zeuden bizitzari buruzko egungo espektatiba faltsuak.

Egun, hitzek esanahi bikoitza dute askotan. Konpromiso hitza, adibidez.

Hitzen zentzua ongi bereizteko eta argitzeko bi galdera daude: Nondik? Eta zertarako? Zuk konpromiso hitza hartu duzu. Pertsona bat, kausa politiko edo humano baten aldeko militante sutsua da: “Zein pertsona emankorra!” diogu. Ziur? Zergatik? Zer lortu nahi du horrekin? Beste pertsonak laguntzea edo bere burua ongi sentitzea bilatzen du? Alegia, besteen aldeko konpro-

misoa onbera sentitzeko bada, ez da konpromiso emankorra eta interesgabea. Besterik da dohaintasunetik aritzea, hori da gakoa. Eta zertarako?: Beste pertsona autonomoagoa edo dependenteagoa izateko diharduzu? Hirugarren munduko kooperazioaren adibidea dugu: zertarako laguntzen ditugu? Independentek edo dependenteagoak izan daitezten? Nondik eta zertarako ondo jakiteak konpromisoa argitu behar du, apala izatea eskatzen du.

“Egia bilatzen duenak hautsa baino apalagoa izan behar du” esaten zuen Gandhik.

Izan ere, abiapuntua ez zarela egia-
ren jabe onartzea baita. Umiltasunaren definizioa zoragarria da: “Umiltasuna norberaren mugen ezagutza eta onarpena da”. Horren jakitun jardutea apal eta umila izatea da. Egiaren bila joateko berebiziko premisa da umiltasuna.

Badago halere, egia bat lurtarra: zientziaren egia. Bestea, berriz, erlijioso da: fedea behar duen egia.

Horren erantzuna paradoxikoa da. Ez dago definitibotzat azaldu daitekeen egia. Bizitzan ordea, egia baten alde aukeratu behar duzu, zure egia-
ren bilaketaren alde egin behar duzu. Erlijioa edo fedea bizitzeko moduak paradoxa hau onartzearekin lotura handia dauka. Horra baiezpena. Ez dago egia definitibo bati buruzko ziurtasunik, baina, nik sinetsi behar dut nire bidearen egiazkotasunean urratsak ematen segi ahal izateko. Areago, jainkoarengan sinesten ez duenak ere egia baten aldeko aukera egiten du.

Liburuaren lehen zazpi atalek maitasuna dute helburu. Maitatzea baina, zentzu espiritualetan, ez dago modan.

Alabaina maitasunak ez du zentzu espiritualik, maitasuna espirituala da. Espirituala da edo ez da. Ez da materiala, dimentsio espirituala du, ez da beste ezaugarriak bezala. Maitasuna inportanteena da bizitzan, baina ez da esaten zergatik. Eta komeni da esatea. Gure tesia hau da: maitasuna bizitzarako inportanteena da existentziaren angustia gainditzen laguntzen duelako. Hiltzearen angustia, amaieraren angustia eta gure bidea iragankorra dela adierazten digulako. Maitasunaren esperientziak eta konfiantzak gainditzen dute existentziaren angustia. Maitasuna gakoa da bizkarrean daramagun existentziaren eta heriotzaren beldurra deskubritzeko. ■

argia.com Pertsona izaten bezala liburuari buruzko gogoeta gehiago.

SOLOZABAL

*Eskura ezazu teorikoa 5 egunetan
edozein gidabaimenerako*

- IKASTARO INTENTSIBOAK
- CAP IKASTAROAK
- ADR IKASTAROAK
- GARRAIOLARIEN LANBIDE-
TREBAKUNTZAKO IKASTAROAK

☎ 943 217 390

www.solozabalautoeskolak.es

LUAarkitektoak

hirigintza
hirigintza aholkularitza
udal planak
urbanizazioak
peritazioak
balorazioak
etxebizitzak
prolektuak
birgaitzeak
barne diseinua...

Rio Arga Kalea 28, 31014 Iruña

Tel 948 13 26 97
lua@luark.com

Eraikuntzarako materiala

GALPARSORO

Salmenta:

axulejo eta gresa
komunak · manparak · komuneko altzariak
obra hondakinen bilketa

☎ 943 300 145

Faxa: 943 300 012

Borda Berri industrialdea, 5. pab.
Andoain (Gipuzkoa)